

Česká společnost pro ochranu netopýrů

Katedra zoologie PšF UK, Viničná 7, 128 00 Praha 2

Netopýři a vrápenci odpočívají, odborníci jsou jim na stopě – monitoring tradičních zimovišť letos probíhá na více než 600 lokalitách po celé ČR

Tisková zpráva České společnosti pro ochranu netopýrů (ČESON), Praha, 4. února 2026

Jeskyně, opuštěná důlní díla, velká sklepení i drobné sklípky či staré vojenské pevnosti – tady všude se naši netopýři a vrápenci každoročně ukládají k zimnímu spánku neboli hibernaci. Právě v těchto dnech vyrážejí odborníci z České společnosti pro ochranu netopýrů do náročného terénu, aby na více než šesti stovkách lokalit po celé ČR zaznamenali druhové složení a počty zimujících jedinců. V ČR probíhá pravidelný monitoring některých podzemních prostor již přes půl století. Z nejdéle sledovaných zimovišť tak máme k dispozici unikátní datové řady, které nám poskytují důležité informace o vývoji početnosti netopýřích populací.

Sledování zimovišť letounů má v ČR dlouhou tradici a představuje nezbytnou součást aktivit zaměřených nejen na výzkum, ale i ochranu těchto pozoruhodných živočichů. V současnosti kontroly každoročně probíhají na více než 600 lokalitách. Z některých míst na našem území existují údaje již od roku 1969, což představuje celosvětový unikát. Pravidelný monitoring koordinuje Česká společnost pro ochranu netopýrů (ČESON) ve spolupráci s Agenturou ochrany přírody a krajiny (AOPK ČR). Jak vysvětluje doc. Tomáš Bartonička, ředitel ČESON a hlavní koordinátor monitoringu: „Každoročně v lednu a únoru vyrážejí chiropterologové do terénu, aby zkontrolovali tradiční zimní úkryty. Hibernující netopýři jsou velmi zranitelní. Je důležité omezit jejich rušení na minimum, proto kontrola probíhá na každé z lokalit jen jednou za zimu. Odborníci prostor co nejrychleji prohlédnou, zaznamenají druhy a jejich počty a místo co nejdříve opustí. Sčítání je velmi časově i fyzicky náročné, dnes nám ale občas zkrácení doby pobytu v podzemí umožňuje moderní technika. Na některých místech, kde jsme dříve dlouho stáli a počítali netopýry v mihotavém světle baterky, stačí nyní udělat několik fotografií a počty pak v klidu zapsat v teple domova.“ Vrápenc malý, netopýr velký, brvitý, černý či vodní. To jsou druhy, u kterých odborníci při tradičním monitoringu zimovišť zaznamenávají nejvyšší počty jedinců. Společenství zimních spáčů je však mnohem rozmanitější. V podzemí sčítatelépotkávají třeba roztomilého netopýra ušatého, který si své veliké boltce pro jistotu schovává pod křídla. Občas se zde objeví i některý vzácnější druh, jako je například netopýr velkouchý, poněkud tajuplný a málo prozkoumaný obyvatel lesů.

Svůj první letošní monitorovací víkend již absolvovala také Petra Schnitzerová z ČESON, a to v Týněčanském krasu na Sedlčansku: „Zdejší podzemí navštěvuji ve spolupráci s místním Speleoklubem Týněčany více než 25 let. Nachází se zde především tradiční zimoviště vrápenců malých, letos jsme jich zaznamenali rekordních 179. Kromě vrápence a dalších 7 druhů netopýrů, které zde zimují pravidelně každý rok, nás letos čekalo i jedno překvapení. Objevil se zde nový zimní host, netopýr brvitý. Jedná se o vůbec první záznam z této oblasti.“

Všechny získané údaje o změnách početnosti, a také pravidelná každoroční kontrola celkového stavu podzemních lokalit, jsou velmi důležité pro účinnou ochranu jednotlivých druhů netopýrů a jejich úkrytů. I na tom se pracovníci a členové ČESON ve spolupráci s AOPK ČR a dalšími organizacemi průběžně aktivně podílí.

Kontakt: Tomáš Bartonička a Petra Schnitzerová, tel: 774 080 402 a 605 870 323, netopyr@ceson.org